ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 7. ВІВТОРОК, 13-го ЛЮТОГО 1976 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 13, 1976 No. 7. VOL. LXXXIII.

ЛЕОНІД ПЛЮЩ НА ВОЛІ! ЗДОРОВИЙ УМОВО І ЗНЕСИЛЕНИЙ ФІЗИЧНО СОВЄТСЬКИМ „ЛІКУВАННЯМ", НА ЗАПРОШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ФРАНЦІЇ ПРИЇХАВ З ДРУЖИНОЮ І СИНАМИ ДО ПАРИЖУ

ДРАМАТИЧНЕ ЗВІЛЬНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО МАТЕМАТИКА МАЄ МІЖНАРОДНУ УВАГУ

Від минулої п'ятниці, 9-го січня, до понеділка, 12-го січня, між Дніпропетровськом в Україні та Парижем у Франції, з короткими етапами в міст Чоп на совєтсько-мадярському кордоні та у Відні, столиці Австрії, розігралася велика драма звільнення — під натиском світової публічної опінії — запроторенрго до совєтського закладу умовохворих перед 3-ма роками цілком здорового, тоді 33-літнього українського математика - кібернетика Леоніда Плюща та його переїзду, разом з дружиною та двома синами на Захід, з короткою зупинкою насамперед в австрійській столиці Відні і тепер в Парижі, куди він приїхав на виразне запрошення „президента Франції, Жіскара д'Естена. Драматичність цього звільнення та подорожі на Захід збільшувала обставина, що до останньої хвилини не було ще певности щодо такої можливости. Як відомо, перше повідомлення про можливість звільнення Плюща подано „з дисидентських джерел" у Москві 28-го листопада 1975-го року. Два тижні пізніше, 10-го грудня, з тих самих джерел поподано, що совєтські власті повідомили дружину Л. Плюща, Татьяну Житникову, що її муж буде звільнений до п'яти днів. Коли ж вона в тому часі зголосилася до Дніпропетровського закладу для умовохворих, її поінформовано, що там про це „нічого не знають". Опісля повідомлено з Москви, що Плюща звільнять 5-го січня, але звільнили його щойно в четвер, 8-го січня, без дозволу побачитися з родиною в Києві, з якою він зустрівся на неповну годину щойно в містечку Чоп на совєтсько-мадярському кордоні.

Про ці справи, як і про приїзд Плющів до Відня та опісля до Парижу інформує паризький кореспондент „Свободи" Т. Дж. в переданій телефоном депеші.

„ЦЕ БУВ ОДИН ЖАХ..." — КАЖЕ ЛЕОНІД ПЛЮЩ

Париж, 12-го січня. (Т. Дж. — телефоном). „Це був один жах!" — це єдине, що сказав сам Леонід Плющ на запит кореспондентів про його ув'язнення в закладі для умовохворих у Дніпропетровську, а його пожовкле, дещо підпухле лице та замітне фізичне знесилення потверджували його слова.

Розповідь про приїзд Леоніда Плюща і його родини до Европи може бути довга або коротка. В кожному разі — довга чи коротка — була це драма для всієї української громади, зокрема для французької опінії. Сьогодні вже преса запитує себе, чому так перейнялася цією справою французька громада. Кажеться тому, що при приїзді попередніх втікачів із Совєтського Союзу була мова про людей з вузьким колом зацікавлення. В даному ж випадку була людина, якою займалася вся французька суспільність, і була це людина, яка перша вирвалася „звідти, звідки немає повороту", тобто із психіятричної лікарні.

Драматичне напруження існувало на кілька днів перед виїздом Л. Плюща тому, що подавалося різні дати, хоч підкреслювалося, що він має бути звільнений 5-го січня. Коли його дружина приїхала по нього до Дніпропетровська, їй заявили, що він буде звільнений, але невідомо коли. В зв'язку з тим виринуло припущення, що його взагалі можуть не випустити. Вона повернулася до Києва і можна уявити собі трагічні переживання її і його. На Заході дальше існувала непевність, чи він буде звільнений, чи ні. Щойно пізніше прийшла вістка, що в п'ятницю, 9-го січня, Л. Плющ буде на станції в Чопі. І дійсно він там був в п'ятницю і мав тільки 45 хвилин, щоб попрощатися з матір'ю і сестрою. Драматичне було це, що сказала Татьяна Плющ на прикордонній станції в Марчеґґ, що Л. Плющ не знав, куди його везуть, і ввесь час давали йому ці самі „ліки", що й раніше, не сказали, що він звільнений і що побачить родину. Він довідався про це щойно в Чопі від прикордонників мадярських і чеських.

Попрощавшись з матір'ю і сестрою, Леоніда Плюща, його дружину і синів посаджено в поїзд і вони поїхали на Братіславу. Подорож тривала цілу ніч і в суботу, 10 січня, о годині 10:30 вранці, уже по цьому (австрійському) боці невтральної зони, з'явилося два вагони, сильно контрольовані озброєними австрійськими прикордонниками. По австрійському боці чекало приблизно 100 осіб, в тому й українці, представники (з Парижа) організації української молоді у Франції. До поїзду кинулись журналісти, яких охорона не допускала. Вони пробували кидатися до вікон, які були заслонені фіранками. До вагону ввійшли тільки: представник Міжнародного Комітету Математиків в обороні Плюща, Мішель Бруе з перекладачкою, два представники — чоловік і жінка — австрійського відділу Амнесті Інтернешенел, і англійський лікар-психіятр. Після 10-ох хвилин вийшов лікар і заявив, що Плющ є зовсім нормальна людина, але винятково вичерпаний фізично „лікуванням" і переживаннями останніх днів. Опісля вийшла Татьяна Плющ і заявила, що сьогодні годі розповідати про обставини звільнення і про здоров'я її чоловіка. Коли він буде в стані, він про це все сам розповість. Опісля вийшов Леонід Плющ, який на питання журналістів відповів тільки одне: „Це був жах".

Французький адвокат, який в свій час був призначений Татьяні Плющ до оборони і який їздив до Києва і до Москви, мав змогу дістатися до вагону і говорити з Плющем кілька хвилин. Л. Плющ йому сказав, що він надзвичайно вдячний за всі заходи в його справі і що основна проблема тепер це є „вирвати тих, які залишилися там". Татьяна Плющ згодом заявила, що в самому тільки психіятричному заведенні в Дніпропетровську залишилося ще 60 ув'язнених осіб. На питання про її майбутнє, вона відповіла, що „наше майбутнє — це свобода".

З Марчеґґ родину Плющів забрано автомашиною до Відня. Українці, які там були присутні, могли тільки підійти до авта і через вікно скласти привітання від українців. Леонід Плющ відповів українською мовою: „Я дуже дякую і я дуже зворушений". Автомашина від'їхала, а австрійська охорона відтягнула тих, що були біля авта.

В годині 6-ій по полудні в Марчеґґ відбулася пресова конференція, під час якої відповіді на питання журналістів давала Татяна Плющ. Леонід Плющ не був присутній на конференції. Участь журналістів не була дуже численна. Ставилося питання про майбутнє, на що Татьяна Плющ відповіла, що перша справа — це видужання чоловіка. Ред. Богдан Осадчук, кореспондент швайцарського часопису, поставив питання: що вам відомо про заходи Українців за кордоном? На це Татяна Плющ відповіла зі сльозами в очах, що вона і навіть її чоловік в ув'язненні знали про ці заходи, а вона тепер не знаходить слів висловити подяку всім українцям.

Леонід Плющ перебував в одному з місцевих готелів, але до нього не можна було дістатись. Тоді виринуло припущення, що родина Плющів одержала візи до Франції і правдоподібно в неділю, 11 січня, відлетять до Парижу.

В Парижі ця вістка викликала хвилювання, тим більше що французьке радіо, як ніколи раніше, надало широкого розголосу цій справі. В годині 2-ій по полудні радіо передало точні інформації про приїзд родини Плющів, включно з числом літака, годиною приземлення тощо. На летовищі, зібралося понад 100 осіб і було обіцяно, що на пресову конференцію можна буде легко дістатися, але опісля виявилося навпаки. Була листа для т.зв. комітету зустрічі, яка включала кільканадцять осіб, а дістатися на цю листу було майже неможливо. Була окрема кімната для преси, в якій було шість українців.

Так як і в Марчеґґ, Леонід Плющ виглядав підпухлий на обличчі, незвичайно втомлений, при будь-яких питаннях закривав руками очі, так наче б не здавав собі ще справи з того, що діється навколо нього.

Обличчя в нього жовте і підпухле, він кульгає — він мав колись сухоти пальців в нозі — спирався він або на дружину, або на старшого сина. Пресі його в Парижі не показали, він тільки пройшов попри пресову кімнату до слідуючої кімнати. На пресовій конференції знову відповіді давала Татьяна Плющ, стараючися це робити якнайкоротше (це її друга пресова конференція у двох днях). Питання журналістів торкалися знову майбутнього, на що вона відповідала, що майбутнє залежить від здоров'я чоловіка. Було питання про це, яку ролю відіграло становище французької комуністичної партії. Вона відповіла, що не знає, але вона вдячна всім, хто обороняв її чоловіка і вдячна за становище цієї партії. Українці старалися стрінутися з нею, але на це було лише кілька хвилин. Перше питання було: чи говорите українською мовою? Відповідь була: „Авжеж. Я закінчила український Педагогічний інститут в Києві". Вона говорить гарною поправною українською мовою. Декому з українців вдалося добитися до самого Плюща і передати привітання від українців, від СКВУ і зокрема від Митрополита Мстислава, який телеграфічно переслав привітання та запевнення матеріяльної допомоги в разі потреби та можливості переїзду до ЗСА. Плющ подякував поправною українською мовою і заявив, що покищо неактуальне, бо перша справа — це вилікуватися. Плющ познайомив з цією особою синів, які рівнож говорять гарною українською мовою. Після конференції можна було підійти до Татьяни Плющ і передати телеграму від Митрополита Мстислава і привіти. Вона дуже врадувалася цим, заявляючи, що вона знає про це, бо її повідомлено ще у Відні про телеграму Митрополита Мстислава і про готовість допомоги з боку УПЦеркви і СКВУ. На питання, „де Вас можна знайти", вона відповіла: „нас, як дітей возить комітет опікується нами, як малими дітьми і через них можна буде скомунікуватися". За кілька днів буде відоме місце побуту Плюща і його родини. Покищо він перебуває в одного з членів комітету, а перша справа — це лікування, яке потриває принаймні кілька тижнів.

Дуже цікаві коментарі французької преси, яка наголошує те, що вчора сказав один із адвокатів, які їздили до Києва і який, до речі, не був на листі комітету зустрічі: „Сьогодні кожний хоче мати Плюща для себе. Я надіюся, що пані Плющ, яка його відстоювала так сильно там, відстоїть його і тут".

Є коментарі на тему, чому Франція надала такого розголосу справі Плюща. Позитивні коментарі кажуть, що така кампанія в обороні Плюща не могла лишитися без добрих наслідків. Другий коментар такий, що у-

(Закінчення на стор. 4-ій)



Леонід Плющ після приїзду до Відня



Леонід Плющ і його дружина Татьяна і за ними їхні сини виходять з поїзду в Марчеґґ біля Відня, куди вони приїхали поїздом з Чехо - Словаччини.

ЛЕОНІД ПЛЮЩ І ЙОГО ДОЛЯ

Плющ Леонід Іванович Народився 1939 року в місті Нарин Тянь - Шанської області в родині службовця. Батько пропав без вісті на фронті в десантних військах 1941 року. Мати працює робітницею в одеському санаторії. 1956 року Леонід Плющ закінчує середню школу із срібною медаллю, хоча він протягом чотирьох років був прикутий до ліжка через туберкульозу кісток. 1962 року Леонід Плющ отримав диплом інженера-математика у Київському держуніверситеті, розпочав працю науковця - дослідника в Інституті кібернетики Академії наук УССР. Молодий учений опублікував декілька статтей в галузі математичного моделювання та біоніки. На нього звертають увагу, як на талановитого і надійного науковця. Але одночасно на Леоніда Плюща звертає увагу і КҐБ — установа, як відомо, до жадної науки непричетна. Приводом послужив лист українського математика до редакції газети „Комсомольская правда". В цьому листі Леонід Плющ протестував проти закритого судового процесу над Ґінзбурґом і Ґалансковим у Москві. Він характеризував такі незаконні процеси над вільнодумцями, як зловісний рецидив сталінського терору. Совість людини, сумління громадянина кличуть його на захист конституційних прав і свобід, офіційно гарантованих совєтським законом і повсякчас порушуваних владою. В липні 1968 року Леоніда Плюща звільняють з Інституту кібернетики. Науковець, який ще вчора керував філософським семінаром у своєму інституті, ледве влаштовується (через рік після звільнення) брошурувальником. Його звільняють і звідти за те, що Леонід Плющ підписав листа до Організації Об'єднаних Націй. Леонід Плющ



Леонід Плющ перед його арештом

протестує проти переслідування людей за переконання, і за це його самого переслідують, позбавляючи засобів до існування. Коли в січні 1972 року на Україні починається хвиля репресій, скерована проти вільнодумної інтеліґенції, першою її жертвою стає Леонід Плющ. 15-го січня після тривалого обшуку київського математика заарештовують. Рік триває слідство. Доказів проти Леоніда Плюща КҐБ не має — і тому його визнають ... божевільним. Спеціяліста в галузі психології та теорії ігор запроторюють до найжахливішої в Совєтському Союзі Дніпропетровської спецпсихолікарні. Дружина молодого науковця Тетяна Житнікова - Плющ виступає на захист беззаконно ув'язненого чоловіка. За це її теж позбавляють праці, відбираючи шматок хліба у двох малих дітей Леоніда Плюща.

Завдяки змобілізованій міжнародній публічній опінії, невимовна трагедія цих українських жертв совєтської режимної жорстоконти нарешті закінчилася. Перед Плющами — нове життя на волі, якої так прагнуть ще тисячі інших подібних жертв у СССР.

СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗОВІ ЗАГРОЖУЄ НОВА ХАРЧОВА КРИЗА

Москва. — Газета „Сельская Жизнь" і інші совєтські газети заговорили про нову загрозу для совєтської економіки, а саме, майже цілковите знищення озимини в наслідок великих безсніжних морозів, зокрема в Білорусії, Врибалтійських країнах і майже на всій території України. Названа газета відмічає, що снігові опади в грудні були такі незначні, що сніг навіть не покрив тонкою верствою засіяних площ і сильні морози знищили багато посіяної озимини. Також закордонна преса, зокрема „Ню Йорк Таймс", інформують, що минулорічні жнива в СССР дали всього 137,2 мільйонів тонн зерна, токі коли за пляном передбачалось зібрати 215,6 мільйонів тонн. Значить, недобір виносить 78 міл. тонн, або одну третину пляну. При тому західня преса пригадує, що минулорічний збір зерна в СССР — на 10-му році володіння Леоніда Брежнєва — тільки незначно перевищує збір з 1965 року (121,1 міл. тон), після якого пішов у одставку Нікіта Хрущов.

Знову ж і листи з України говорять про загрозливу ситуацію. В одному з них кажеться про страшну посуху літом 1975 р., яка висушила засіви в кількох східніх областях. Врожай на західньо-українських землях був непоганий, але скошене зерно своєчасно не підібрали, а потім почалась дощева погода і багато збіжжя пропало на полі. Недостача хліба відчувається тепер майже в усіх областях України. В деяких місцевостях продають вже тільки по одному буханцеві хліба. Мешканці в багатьох місцях стоять годинами у чергах, щоб купити кусок м'яса, сала, яєць чи молока.

Передач радіо „Свобода" і „Вільна Европа" слухають 65 мільйонів громадян в комуністичних державах

Вашінгтон. — Рада для розгляду питань міжнароднього радіомовлення у річному звіті, опублікованому тут в грудні, інформує, що уряди Совєтського Союзу, Болгарії, Польщі та Чехо-Словаччини мають переглянути своє ставлення до передач радіо „Свобода" і „Вільна Европа" та припинити їхнє заглушування. Заглушування радіопересилань суперечить принципам Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва та підписаній в Гельсінках декларації, — говориться у звіті Ради. СССР, Болгарія, Польща і Чехо-Словаччина під сучасну пору є єдиними країнами в світі, які заглушують радіопересилання. Уряд ЗСА повинен в цій справі поробити відповідні заходи і пояснити урядам згаданих країн, — кажеться у звіті, — що на сучасному етапі розвитку світової політики радіо „Свобода" і „Вільна Европа" не перешкоджають, а навпаки — сприяють відпруженню у міжнародній політиці.

Рада також інформує, що згідно з даними дирекцій обидвох радіостанцій, передач реґулярно слухають понад 65 мільйонів громадян СССР та країн Східньої Европи, у тому десятки тисяч працівників державного і партійного апарату. Передачі названих радіостанцій, — відзначається у звіті, — користуються довір'ям слухачів, котрі черпають з них надійну інформацію та об'єктивні аналізи подій у комуністичних і демократичних країнах.

Адмірал Зумвалт вимагає звільнення Генрі Кіссінджера

Ню Йорк. — Виступаючи в часі минулого вікенду на пленумі „Ротарі клюбу" в Коммодор готелі, адмірал Елмо Зумвалт обвинуватив державного секретаря Генрі Кіссінджера в поширюванні неправди і в обмані Конгресу та американського народу. Кіссінджер, на думку адмірала, не інформував правдиво Конґрес про нарушення Совєтським Союзом багатьох договорів, в тому домовлення про обмеження стратегічної зброї. Адмірал Зумвалт вважає, що президент Форд повинен звільнити Кіссінджера з посту державного секретаря.

В Нюарку помер сотник Зенон Стефанів

Нюарк, Н. Дж. — В суботу, 10-го січня, 1976 р. тут помер після тяжкої хвороби на 74-му році життя сотник Української Галицької Армії, нагороджений численними військовими відзнаками, військовий історик, журналіст, автор багатьох праць з військовою тематикою, член НТШ, співробітник Енциклопедії Українознавства, член ОбВУА і Американського Військового Інституту — сл. п. Зенон Стефанів.

Покійний народився в Топорівцях, Україна, брав участь в українських визвольних змаганнях, був старшиною в польській, а часі Другої світової війни в Українській Національній Армії (УНА); написав численні праці, між ними: „Українські збройні сили 1917-1921 рр.", „Українське Вільне Козацтво", „Коротка історія українського війська" та інші як також співпрацював з українськими часописами, зокрема зі „Свободою".

Панахида буде відправлена в середу, 14-го січня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, а похорон відбудеться в четвер, 15-го січня о год. 8.30 рано до української католицької церкви св. Івана Хрестителя, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку. Покійний залишив в жалобі сестер Наталію Чапленко з чоловіком Василем, Ольгу Савицьку з родиною та інших членів родини в ЗСА, Канаді, Німеччині і Україні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Герої життя

Леонід Плющ, його дружина Татьяна і їх сини Діма та Лесик нарешті на волі! Для самого Леоніда, цього видатного українського математика та оборонця людських прав, закінчилися майже три роки найстрашніших тортур, що їх може зазнати здорова, інтеліґентна людина, запроторена до закладу для божевільних та поступово всілякими медикаментами допроваджувана до божевілля тільки тому, що посміла виступити в обороні покривджених і переслідуваних за те, що мали іншу думку, ніж дозволяється в тій рабовласницькій імперії, що їй на ім'я Союз Совєтських Соціялістичних Республік. Закінчились тортури і для його дружини та їх синів, що протягом майже трьох років мусіли жити в безсилій свідомості, що їхнього мужа і батька, здорову й інтеліґентну людину - науковця, найбільш рафінованими тортурами доводять до поступової загибелі. Закінчились також побоювання і тривоги багатьох добрих людей в світі, які активно співчували Плющам та співчувають всім іншим жертвам звироднілого совєтського режиму. Закінчились зокрема тортури для родини Плющів та тривоги і непевності їхніх багатьох друзів у світі протягом останніх шести тижнів, як 28-го листопада 1975-го року вперше повідомлено із „дисидентських джерел" про можливість звільнення Плюща і опісля цю вістку наперемінну потверджувано і заперечувано майже до останньої хвилини.

Людська мова не має таких слів, що ними можна б висловити всі ті терпіння і тривоги, що їх пережив Леонід Плющ і його родина, як і немає слів, щоб ними можна було висловити подив до них за їх поставу і витривалість. Це, що вони під тортурами не тільки не заломались, але і продовжували змагання за своє життя і свою правду, замало було б назвати героїзмом. Легше бо по-геройськи вмерти, але куди трудніше по-геройськи жити. Плющі можуть бути зразком такого героїзму життя.

Цьому їхньому героїзмові треба в першу чергу завдячувати й те, що вони сьогодні живі і вільні. До цієї їхньої волі причинилася і постава співчутливих людей у вільному світі, в першій мірі їхніх українських земляків, які своїми скромними силами і засобами причинились до такої мобілізації опінії вільного світу, що перед нею кінець - кінців не могла встоятись навіть совєтська жорстокість. Сьогодні, з Плющами при житті і на волі, всі можуть бути вдоволені, бо їхні зусилля не були даремні. Врятовано людське життя і здобуто для чотирьох осіб волю — ці два найбільші скарби на цьому світі.

Нехай це стане також заохотою для дальших старань і зусиль, бо сотні і тисячі ще чекають на такий рятунок.

Щоби кози не скакали...

Минулого тижня Державний департамент повідомив, відтепер ЗСА зменшуватимуть закордонну допомогу для тих держав, які в Об'єднаних Націях постійно голосують проти З'єднаних Стейтів, або безпідставно критикують Америку. Натомість країни, які підтримуватимуть делеґацію ЗСА на тому міжнародному форумі, одержуватимуть більшу допомогу.

Становище Державного департаменту цілком оправдане, бо тільки має на меті вказати економічно недорозвиненим країнам, що ЗСА не можуть дозволити на те, щоб ці країни застосовували в ОН подвійний стандарт, тобто на кожному кроці критикували Америку, а в той самий час цілком здержувалися від критикування Совєтського Союзу, а опісля ще вимагали від ЗСА економічної чи військової допомоги. Як заявили речники Державного департаменту, країни „третього світу", які застосовують цей подвійний стандарт, повинні бути готові на відповідну реакцію з боку ЗСА. Не треба довго задумуватися над тим, яка була б реакція Москви, якщо б якась економічно недорозвинена держава посміла висловитися критично про політику Совєтського Союзу, а опісля вимагала допомоги від совєтів.

Рішення Державного департаменту не має на меті карати невинного населення даної країни, уряд якої атакує ЗСА, і тому речники того департаменту зазначили, що амбасадори ЗСА раніше всілякими способами стараються переконати провідників тієї держави, щоб були більш об'єктивними у своїх виступах на форумі Об'єднаних Націй. Щойно тоді, коли делеґація даної країни продовжуватиме безпідставно атакувати політику Вашінґтону, уряд ЗСА може зменшити допомогу для тієї держави.

Існують всі вигляди, що проголошені Державним департаментом заходи увінчаються успіхами, бо більш рішуча політика ЗСА на форумі Об'єднаних Націй вже раніше виправдала себе. Наприклад, в серпні минулого року Комісія ОН для справ деколонізації рішила відкласти „на неозначений час" розгляд резолюції, яка безпідставно старалася знову закинути Америці ведення „колоніяльної політики відносно Пуерто-Ріко". Правильне рішення тієї Комісії, в якій домінують держави „третього світу", запало після того, як члени делеґації ЗСА недвозначно натякнули, що Вашінґтон може припинити економічну, військову, фінансову допомогу та інші пільги державам, які голосуватимуть за схваленням цього безпідставного обвинувачення проти Америки.

Можна тільки жалувати, що таке становище Америка об'явила щойно тепер. Досі бо Америка для світу була тим „визискуваним", що його самі американці називають згірдливо „сакер". Навіть прийнявся такий міжнародний дотеп, що коли будь - яка країна попаде в економічні труднощі, то найкращий вихід проголосити війну Америці, ту війну програти, і тоді Америка не тільки свого ворога відбудує, але й поставить його на ноги. Зміна такого відношення принесе користь не тільки самій Америці, але справі світового миру.

Українське прислів'я каже, що „на похиле дерево і кози скачуть". Найвищий час, щоб Америка перестала бути тим похилим деревом.

Д-р Микола Ценко

АКТУАЛЬНА СПРАВА

Напевно багато громадян та читачів „Свободи" з великим вдоволенням прочитали редакційну статтю, у якій звернено увагу, що наше громадянство при різних нагодах зуживає забагато алькоголю, в цей спосіб нищить своє здоров'я та рівночасно видає величезні суми, а колись на рідних землях був гарний звичай, що громадяни мали на столі карту: „святкуємо без алькоголю", а з нагоди свята складали пожертву на „Рідну Школу" чи інші добродійні цілі.

Згадано рівнож, що в тому часі наше громадянство підтримувало велику протиалькогольну акцію, яку вело протиалькогольне і протинікотинне Товариство „Відродження", колись наші „відродженці" перестерігали нарід від пияцтва гаслом: „Чарка горілки — море сліз", а ми додамо: „Вухо п'яного раба не чує брязкоту кайдан, які носить", а що ж тоді говорити, як ідеться не про чарку, але про „море", яке випивається по наших домах при різних нагодах зі шкодою для свого здоров'я і для кишені.

Далі автор згадує: „На превеликий жаль, у великій мозаїці наших установ і організацій та товариств і об'єднань немає такого, що мало б завданням поборювати алькоголізм. А таке товариство в обставинах американського і канадського добробуту дуже придалося б".

Дуже важливе ствердження і ми скористаємо з нагоди, щоб подати деякі вияснення для тієї справи.

В Західній Україні при кінці XIX століття польські дідичі, маючи у своїх руках монополь горілчаного промислу, повідкривали у всіх українських селах корчми, деколи навіть по кілька корчем, — арендуючи їх жидівським корчмарям, і ті, даючи алькоголь навіть на кредит, в нечуваний спосіб розпивали наш нарід і в цей спосіб навіть багато земель позабирали. Цілому народові грозила велика небезпека через це, і тоді наша Церква прийшла на допомогу.

Наші митрополити та єпископи писали пастирські листи проти п'янства та доручили священикам творити при церквах братства тверезости, у яких люди присягали, що не будуть вживати алькоголю. Таких братств повстало сотні і вони у значній мірі врятували велику частину нашого народу від марива п'янства.

У 1912 році наші провідні діячі, свідомі небезпеки п'янства, зорганізували Т-во „Відродження" для систематичної боротьби проти алькоголю і нікотини, на взір інших культурних народів, що усі мають того роду організації. Т-во „Відродження" проіснувало, з перервою в часі Першої світової війни, аж до 1939 року, коли большевицька влада його розв'язала. Воно мало кілька тисяч зорганізованих членів та сотні тисяч симпатиків, видавало власний журнал-місячник „Відродження" та вело пропаґандивну акцію, піддержувану н а ш и м и Церквами, всіма організаціями, головно молодечими („Пластом" у 100%), нашим ідейним священством, студентством, ОУН (100%), націоналістичною молоддю та загалом громадянства. Головно після пацифікації та виконання вироку смерти на славних Біласа і Данилишина сотні і тисячі наших визначних громадян складали заяви у пресі, що не будуть уживати алькоголю та не куритимуть, щоб не піддержувати польського монополю. І ми в цей спосіб заощаджували мільйони золотих та зуживали їх на розбудову нашого національного життя.

У тих часах сотні і тисячі весіль відбувались без краплини алькоголю, та у більшости селах на сотні молоді може один чи два курили, решта здержувалась, — це була направду свідомість та дисципліна...

Великим успіхом нашого Т-ва була участь нашої 8-членної делеґації на Міжнародному Протиалькогольному Конґресі у Варшаві в 1937 році, де ми виступали як осібний нарід (в Конґресі брали участь лише державні народи), маючи осібний станок та виставку, та роздали майже 2.000 спеціяльно видрукованих французькою мовою брошур про наш рух та його успіхи (за це гостро нас заатакувала польська преса, а Товариству загрожувало майже розв'язання).

Великі заслуги для розвитку нашої організації мали проф. Іван Раковський, д-р Софія Парфанович, довголітня голова Т-ва, її чоловік, дир. Филип Волчук, який належно упорядкував фінансові основи організації, проф. Юліян Каменецький, довголітній голова сильного осередку в Рогатині, та багато інших, що на жаль відійшли від нас у вічність; але ще багато є розсіяних по цілому світі наших колишніх членів та прихильників, що дають нам надію відродити „відродженецький рух" у першій мірі в ЗСА, а відтак в інших країнах нашого поселення.

З наших рідних земель маємо точні інформації, що там існує нечуване п'янство, систематично підсилюване владою — бо часто в крамницях нема іншого товару крім горілки, — а понадто влада дивиться крізь пальці на продукування самогону, що ним люди затроюються.

На терені ЗСА, по дуже невдалому експерименті з законом про проґібіцію, який поставив протиалькогольну боротьбу у невластивій площині (хто міг вірити, що мільйони свобідних громадян можуть довгими роками не вживати жадного алькоголю?), на протязі років її викривив та осмішив, уможлививши масове нарушування законів, та відтак дав основу до масової злочинности. Тут обсервуємо руїнницькі наслідки масового алькоголізму: понад 8 мільйонів налогових алькоголіків, лікування яких коштує державі кілька більйо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Михайло Данилюк

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ І СОВЄТСЬКА ПСИХІЯТРІЯ

II

Було б помилкою думати, що КГБ і партійні органи сильно затушовують або секретно скривають наявність таких „спецлікарень", де „лікують" політичних дисидентів або й звичайних патріотів діячів культури, науки чи літератури. Якраз ні. Вони, ці органи, скриють усі деталі, але не факт існування таких закладів, вони хочуть, щоб про їх існування люди пошепки говорили. Адже це — чи не найкращий засіб психологічного терору широких кіл населення, це ж чудовий засіб для „консолідації"... Щоб когось посадити у в'язницю чи концтабір, треба спрепарувати хоч якусь „вину", згодом для людини стелиться кілька років, „трудових" концтаборів, і хоч для якоїсь частини існує можливість висидіти термін, а, може, навіть повернутися в Україну. А ось попавши у цю психіятричну в'язницю, невідомо, коли будь-хто вийде, а коли б навіть вийшов, його люди не впізнають, ані він сам себе. Зрештою, для цього щоб туди попасти, не треба ані суду, ані спрепарованої вини, довгого слідства, коли рідні чи друзі робитимуть заходи, покликаючися на всякі паперові закони. Тут справа дуже проста — пришиють якусь „діягнозу" і без суду, вироку тощо — поминай як звали. Або зогниєш від „лікування", або вийдеш повністю „виправленим" і „чесним" громадянином багатонаціонального Союзу, ще й заявку напишеш із покаянням або пашквіль на націоналістів.

І цього люди свідомі. І це один із факторів, який хоч і болючий, але частинно пояснює, де діваються сотні тисяч українців в Україні шляхом „народних консолідацій".

Довідатися, як саме стоїть справа із цими „спецлікарнями", — неможливо, туди, крім каґебістів і каґебістських лікарів (і такий рід лікарів породила модерна медицина!), нікого не допустять, не говорячи вже про лікарські комісії із закордону. Совєтська система й офіційна медицина вважає це втручанням у внутрішні справи країни...

Як і наскільки береже СССР своєї незалежности у питанні вживання і зловживання, наприклад, психотропних медикаментів, а в тому й їх застосування у психіятричних закладах, показують факти і документи із Міжнародної Конвенції Психотропних Речовин, яка відбулася у Відні в січні - лютому 1971 р., і в якій брали участь представники СССР, а навіть УССР. Справа йшла в основному про міжнародну контролю зловживання психотропними речовинами і наркотиками, які, мов пошесть, поширилися останніми роками по цілому світі, а в тому і в СССР, до чого останній не признається (наприклад, совєтські представники твердять, що палення маріхуани — це притаманність „капіталістичного" світу, і маріхуани в СССР нема, але водночас мовчать, що по всіх містах СССР молодь палить речовину під назвою „плану", що є нічим іншим, як звичайною маріхуаною). Ця Міжнародна Конвенція мала на увазі організувати міжнародну контролю виробництва, продажу і діяльности „чорного ринку" в ділянці психотропних речовин і наркотиків, совєтські представники настоювали (і частково провели) на резолюції, що у той час, коли міжнародна контроля є важливим чинником у продукції і розповсюдженні психотропних засобів, треба залишити цю проблему „для розв'язання і розсуд самої держави в залежності від її умов" („Рапорт до Реґіонального Директора про працю Груп у питанні психотропних ліків", Документ ЕУРО 4000)/3, Женева 26-28 січня 1970; а також „Конвенція про психотропні речовини", Документ „Е", 19 лютого 1971 р., видання Світової Організації Здоров'я). Тож, коли пропхали таку резолюцію у міжнародні документи, попробуйте тепер добитися дозволу для огляду медикаментів, яких вживають совєтські „спецлікарні"

Нахвалюється М. Б. Ходаков із Аптекоуправління України, що по-перше „в СССР в цілому не існує проблеми зловживання психотропними засобами", а по-друге, що „головну ролю у боротьбі проти зловживань психотропними засобами повинні відіграти держави як суверенні одиниці" („Фармацевтичний Журнал", ч. 2, 1973, Київ). Примістивши таку думку на міжнародній нараді у ділянці зловживання в той самий час накладається клямку на всяке міжнародне втручання у продукцію і вживання цих речовин взагалі.

Не лише лікарі, але взагалі будь-які спеціялісти ззовні ще не відвідували совєтських психіятричних заведень, зокрема „спецлікарень", не говорячи вже про українських лікарів із вільного світу. Для розвитку української медицини, а в тому й психіятрії це було б великою допомогою, оскільки біля півтори тисячі українських лікарів по різних країнах мають між собою помітну кількість досконалих фахівців. Але ми знаємо, чому це неможливе, і хто за це відповідальний. Така думка ніколи не пройде через ЦК у Кремлі, поки якраз він рішатиме про долю науки і народів у „суверенних" республіках.

Проте, студіюючи матеріяли з України, можна виборoти собі певний погляд на психіятричні лікарні в УССР. Для т. зв. політичної об'єктивности ми цим разом поминаємо різні матеріяли із „Самвидаву", або й різні приватні інформації, а базуємо свій огляд на офіційних виданнях УССР. Адже хоч цього не заперечать. Серед різних матеріялів такого роду вибираємо, наприклад, підручник „Невтропатологія і психіятрія" авторства Г. В. Морозова і В. О. Ромасенка, видавництва „Здоров'я" у Києві, 1965, який рекомендується міністерством здоров'я УССР медичним учбовим закладам. Крім клінічних розділів, із описом психіятричної лікарні та поведінки там лікарів та медичного персоналу, описує систему переведення пацієнта з відділу у відділ, його впис і випис і т. д. Усі нижчеподані інформації цитуємо із цього підручника. Отже, як стоїть справа із психічнохворими і лікарнями?

Підручник пояснює, що незалежно від того, чи пацієнт лікується амбуляторно, чи був у лікарні, він „перебуває на постійному обліку в диспансері" і вони існують, як окремі одиниці, спеціяльно призначені для психічних пацієнтів. Крім загальної терапії „при диспансерах широко застосовують трудову терапію в лікувально - трудових майстернях", як також „при диспансерах проводиться робота по трудовій і військовій експертизі". Що це таке військова експертиза пояснень нема. „До лікарні направляють тих хворих, які за своїм психічним станом становлять небезпеку для себе самих чи для оточуючих". Але крім цього також таких, „які потребують лікування, можливого тільки в умовах стаціонару: лікування тривалим сном, шокова інсулінотерапія та ін.".

„У кожній лікарні є відділення для неспокійних (т. зв. гострих) хворих", а коли такий пацієнт туди попадає, його окремо оглядають „у спеціяльній для огляну кімнаті і хворого повністю роздягають", а потім „всі речі хворого здають на збереження, а йому видають, після того, як викупається у ванні, лікарняну білизну", при чому „категорично забороняється хворому брати такі предмети, як бритва (навіть т. зв. безпечну), складаний ніж, виделку, голки, скляний посуд, ліки і т. ін. Опис кімнати (т. зв. палати), куди попадає хворий, виглядає так: „рами вікон і фрамуги повинні зачинятися на спеціяльні замки... шибки повинні бути корабельні, такі, що не б'ються, рами повинні мати густе переплетення" (ґрати, — прим. М. Д.), а крім цього „ніяких штор, занавісок... електрична сітка повинна бути вмонтована в стіни... опалювані батерії слід закривати металічною сіткою, а якщо в лікарні почне опалення, то палитися мусить не в палаті... ліжка повинні бути важкі і непристосовані до розбору... ніяких зайвих меблів... двері постійно мають бути зачинені на замок... посуд дозволяється тільки металічний... не можна хворим давати ножиці,

(Продовження на стор. 3-ій).

Голоси читачів

КОЛЯДНИКИ З ЛИСТОЮ

Це голос читача, який відноситься до статті п-і Іванни Савицької „З мого вікна".

Видно, що редактори „Свободи" не читають статтей дописувачів „Свободи". Як можна розуміти заклик „Свободи", щоби жертвувати на потреби ЗУАДК-у і не тій самій сторінці згадану допись.

„Свобода", після думок п-і Савицької, допомагає — „заглушувати наші традиції шелестом зелених папірчиків".

Я в Америці 26 років й рік - річно виконую цей невдячний обов'язок колядника на різні цілі; без належної підготови, без голосу, без слуху, тільки озброєний в добру волю і листу, але авторка помилилася, з неточним адресарем. Авторка помиляється, якщо уважає, що — „Колядування тепер — то „бизнес" — громадський „бизнес". Ми коляду пристосували до наших обставин, зробили її більш корисною під оглядом релігійним і національним. Як це? Так! Співати колядки, вихвалювати новонародженого Ісуса словесно — не тяжко. Це зробить найбільший скупар - грошолюб. Але, коли прийдеться свою любов доказати, чи пак підтвердити „зеленим папірцем", то справа не легка. Вона для багатьох дуже, а дуже тяжка. Чи ви не завважили пишно одягнених в дорогі „шати" нібито „релігійних" людей в наших церквах які аж за часто оплакують наші традиції, Але, коли поглянути на список жертводавців „на Боже", то дивуєтесь, яка велика розбіжність між словом а ділом! Це ще один доказ, що піддержувати традицію тільки самим словом, то нетрудно. Трудніше піддержувати тим другим, — „зеленим". В мене, колядника, виробився інший критерій виміру традиції. Я бачив в наших хатах столи, на Свят Вечір і Різдво, заложені різною іствою. А „гарячих" напоїв з різних кінців світу не скромними пляшками, але ґальонами. Так, ґальонами! Боже! Яку велику кількість грошей видано на різні напої, для піддержання „традиції", і і всі ті гроші пішли в чужі, а може й ворожі руки. І, на диво, нема кому за ними оплакувати. Бо хто відважиться підривати „традицію", яка допомагає тримати нас в совєтському резерваті, як індіян! Я, як колядник, в Різдвяний час зібрав кілька десяток „зелених" від добрих людей, як доказ любови, що є основою нашої релігії й мірилом національної свідомости. Кожний зібраний цент піде на нашу, українську справу, на Вищу Школу. Були й такі, що відмовили, не дали і не дадуть на ніяку традицію, чи то на співану, чи на „листу".

Григорій Дробний

Детройт

Д-р Роман Барановський

„ІНФОРМАТИВНИЙ ЛИСТОК"

30 років на службі українських ветеринарних лікарів у діяспорі

Журнал „Інформативний Листок" почало видавати Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів (ОУВЛ) на еміґрації, яке створилось в Мюнхені 1946 року. Впродовж трьох років тоді появилося 6 чисел під редакцією, спочатку проф. д-ра І.Ф. Розгона і д-ра П. Телішевського, а згодом д-ра В. Е. Голіяна і д-ра В. Петрини.

По переселенні Установчі Збори в Чікаґо, Ілл., в квітні 1950 р. відновили ОУВЛ в Америці, по попередньому узгідненні із вже зорганізованою клітиною українських ветеринарних лікарів у Філядельфії і тоді вирішили продовжувати видавання цього журналу як квартальника під тією самою назвою.

Перше число появилося в червні 1950 р., а редактором став автор цих рядків.

Характер цього журналу окреслений самою назвою. Це не науковий, хоч появляються на його сторінках і наукові статті, але загально професійний журнал, завданням якого в першу чергу було вдержувати зв'язок із членством і колеґами-нечленами, розсіяними в діяспорі, та по можности інформувати їх про поточні справи.

Початки, як кожні, були важкі і тому перші випуски доволі скромні. Виконані на примітивному циклостилі, не могли вдоволити читачів. Щойно перехід на друк із 21-им числом у 1955 році надав журналові відповідного вигляду, і цю подію можна вважати поважним успіхом нашої професійної організації.

У зв'язку із побільшенням розміру журналу та праці в редакції вже 4-ті Збори ОУВЛ вирішили відтяжити від цього обов'язку Головну Управу і передати цю справу в травні 1953 р. Редакційній Колеґії, яка з незначними персональними змінами діє досі. У склад ред. колеґії входили такі ветеринарні лікарі: д-ри — А. Базар, І. Бялоскурський, М. Гладишевський, П. Гладкий, В. Е. Голіян, Я. Н. Ґелета, Є. Гіль, Я. Данилишин (адміністратор, В. Качор, В. Копач, С. Крашенінніков, М. Небелюк, Я. Онуферко, М. Пенсак, † В. Помірко, † І. Ф. Розгін, Р. Романович, П. Сениця, М. Тимняк, Т. Ткачук, К. Триліх, † П. Цареградський, † Б. Чехут, І. М. Чинченко і † І. Янчишин. Мову справляли проф. Р. Завадович, ред. Ю. Степовий і пані Рома Турянська.

71 випуск, у тому 29 подвійних, „Інформаційного Листка" охоплює разом 2274 сторінок друку із тиражем 250 примірників кожного випуску.

На 15-му році існування журналу у 1964 р. (чч. 56-57), редакція перейшла у руки досвідченого в тому ділі редактора й письменника, д-ра Мирослава Небелюка до Саскатуну в Канаді, який змінив дотеперішній формат журналу на більш практичний і вигідніший, зближений до книжкового формату, що його вживають в більшості у виданнях професійних та наукових журналів. Цей час можна вважати переломовим в історії нашого журналу. Завдяки новому редакторові значно покращав не тільки зовнішній вигляд журналу, але також і його зміст.

Від половини 1967 року (чч. 70-71) редакцію перебрав проф. д-р І. Ф. Розгін, який з питомою йому відданістю і любов'ю виконував ці нелегкі обов'язки навіть під час своєї недуги, майже до останньої хвилини свого трудолюбивого життя. По його смерті в липні 1972 р. редактором журналу став знову автор цих рядків, залишаючись на цьому пості досьогодні.

Редакція завжди прикладала велику вагу до історично - мемуарних матеріялів, що заторкують українську ветеринарну тематику, і тому намагалася по можності в кожному числі поміщувати поруч інших статтей принаймні одну статтю з цієї ділянки. Ми вважаємо, що доля поклала на нас цей обов'язок та що це наше особливе завдання плекати ті духові вартості, що їх на батьківщині годі розвивати.

Щоправда кожночасна редакція робила і робить усе можливе, щоб наш журнал виправдав свою місію і призначення, то однак це не завжди нам вдавалося. Як в минулому так і тепер все ще бракує „Інформативному Листкові" наукових статтей, літературних та історичних оглядів, чи навіть матеріялів з практичної ветеринарії на батьківщині. А ми мусимо мати на увазі, що наш журнал, як єдиний того роду в світі (УССР такого не має), є важливим документом ветеринарної професії із тією перевагою, що можемо висвітлювати деякі події, про які не можна забувати в поневоленій Україні. Наш журнал напевно колись вможливить дослідникам української еміґрації оцінити відповідно діяльність українських ветеринарних лікарів у діяспорі.

Коли зважити, що поважне число наших членів із початкових коло 140 колеґ в міжчасі вже відійшло у вічність, а наш журнал мимо всього далі появляється, то цей факт має свою вимову і заслуговує на увагу.

„Інформативний Листок" розсилалося і дальше розсилаємо усім членам ОУВЛ, розсіяним по цілому світі, українським установам, головно науковим, НТШ, УВАН, УТҐІ, пресовим органам та деяким університетським бібліотекам, головно в Канаді. Кілька примірників журналу ми висилаємо в Україну, і там його, хоч і потайки, але читають з великим зацікавленням.

Треба сказати, що видавання „Інформативного Листка" було і має залишитися найістотнішою ділянкою праці нашого професійного товариства. На його сторінках ми повинні писати літопис української ветеринарії, нашого Об'єднання, української еміґрації тощо.

Сотим числом і тому ювілейним, яке появилося тут в Америці, наш журнал завершує 30-літній п е р і о д свого існування та 25 років його появи на американському континенті.

АКТУАЛЬНА СПРАВА

(Закінчення зі стор. 2-ої).

нів долярів; п'янство серед молоді — основа всяких злочинів, але продуценти алькогольних напоїв видають сотні мільйонів долярів на різні засоби пропаганди, а в поодиноких стейтах стараються впровадити закони, щоб обнизити вік молоді з 21-го року життя до 18, яка має право купувати алькоголь (пити вона і так має можливість, бо старші її куплять).

Нема майже жадних старань зі сторони держави, стейтів, Церков, виховних чи суспільно - громадських організацій, щоб обмежити уживання алькоолю чи нікотини (курять всі масово і всюди, навіть у притворах церков та у школах на очах учителів, часом 10-літні діти) та творити відповідні установи чи організації для поборювання виразки п'янства та масового куриння...

На жаль подібна ситуація існує також серед нашої суспільности, на що вплинули вищенаведені обставини. У нас зорганізовано у всіх містах і навіть малих осередках клюби, що колись були осередками культурного життя з хорами, аматорськими гуртками, бібліотеками, спортовими дружинами, а в останньому часі при них залишились лише „бари", де продають алькоголь. У деяких містах є їх по кілька, і їхні торги доходять до кількох сотень тисяч долярів, — туди йдуть наші гроші. Також на наших літніх оселях, навіть при молодечих організаціях, існують також „бари", а на наших весіллях, кошти яких виносять часто-густо понад 5.000 дол., „бари" є відкриті без перерви, в часі цілого весілля.

Деякі організації влаштовують імпрези, на які беруть високий вступ, враховуючи видаток на алькогольні напої, без огляду на те, чи ви п'єте чи ні.

Найвищий час почати з тим систематичну боротьбу. На ці теми появилось кілька добре опрацьованих статтей д-ра М. Данилюка, д-ра М. Стефанева, інж. М. Тишовницького та інших, однак і найбільш полум'яні заклики не поможуть.

Треба відновити „відродженецький рух", що його може започаткувати ініціятивна група. Зацікавлених прохаю до співпраці та прошу зголоситися на мою адресу:

Mykola Cenko
1122 Louden St. W.
Philadelphia, Penn. 19141

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ...

(Продовження зі стор. 2-ої)

леза, голки, ручкил, олівці... виделки і ножі хворим не видаються". Для кращої контролі у такому відділі „виділяється т. зв. палата для спостережень, куди поміщають хворих, які потребують особливого строгого нагляду... нагляд не треба послаблювати ні вдень, ні вночі; в палаті, куди звичайно поміщають таких хворих (палата для спостережень), вночі має бути достатнє освітлення". Між іншим, також „при цих відділеннях о б л аднуються ізолятори". Щодо зв'язку хворого із зовнішнім світом, то процедура дуже проста: „всі листи з відділення повинні бути прочитані медичною сестрою або лікарем. Листи, які за своїм змістом мають явно хворобливий характер або містять нісенітниці, відсилати не слід. Ці листи медична сестра повинна передати лікареві. Листи і записи, що поступають і відділення, перед тим, як їх роздати хворим, також повинні бути прочитані". Тепер ясно? У цьому ж розділі підручника докладно описується, як втихомирювати хворого із побудженням, хвилюванням, депресивним станом тощо ,але також техніку зв'язування, насильного тримання і насильного кормлення у випадку, коли хворий відмовляється від харчування. Рекомендується докладну техніку кормлення через зонду, запущену в шлунок. До цієї теми повернемося при іншій нагоді.

У згаданому підручнику, одначе, описується звичайні психіятричні лікарні, куди, мабуть, може бути доступ відвідувачам тощо. Мають такі лікарні, як видно із докладних описів в різних матеріялах, різні відділи, а в тому вгорі описаний відділ для „неспокійних хворих". Якщо якраз так виглядає звичайна лікарня, то якже тоді треба собі уявити оці „спецлікарні", де тримають ув'язненими не лише „неспокійних", але й „підозрілих" дисидентів, інакшедумаючих?

(Продовження буде)

Рік Жінки і збірка на інвалідів

В українських газетах, промовах, конґресах підкреслюють ролю і працю української жінки.

Проте, забувають наші дописувачі і прелеґенти про дрібну органічну працю нашої жінки, немов би вона була самозрозуміла! А так воно не є. Наприклад, Наталія Лозинська, без жадного наказу чи доручень у старшому вже віці дбає про інвалідів Української Армії. Як би не вона, то до каси відділу ОбВУА не прибуло би цього року, Року Жінки — 425 дол.

Наталія Лозинська, член Відділу і колишня членка жіночого корпусу Української Армії, що діяв в штабах армії, в лікарнях, в канцеляріях бриґад і куренів від 1-го листопада аж до Чотирокутника смерти. Хотіли і намагались жінки допомогти створити самостійну Україну. Тому, тепер на еміґрації, вони не можуть мовчати і безсердечно глядіти на тих, що колись боролися за незалежність України, а сьогодні нездібні до праці, а ще й до того в похилому віці.

Щороку така збірка, окрема від збірки Відділу, що переводиться під церквами приносила коло 200 дол. Цього року, Року Жінки, вона принесла 425 дол.

Пані Лозинська видно вміє промовити до серця, бо телефонічно і на зборах Ветеринарних Лікарів зуміла зібрати дар Воєнному Інвалідові в Році Жінки і перевиконала попередні свої збірки. Люди, яких вона переконала склали: д-р Ахіль Хрептовський і д-р Іван Рудавський по 50 дол., д-р Вол. Фединяк 30 дол., адв. Орест Попель 15 дол., а по 10 дол. склали: о. крилош. Павло Джулинський, о. крилош. Маріян Бутринський, о. д-р Іван Тилявський, о. Іван Кротець, д-р В. Богонович, д-р Я. Данилишин, д-р П. Демус, д-р В. Дробоцький, д-р П. Гладкий, д-р Наталія Григорчук, д-р В. Ястрембський, д-р Іван Лесейко, д-р Г. Лозинський, д-р Лев Муравський, д-р П. Надзікевич, д-р П. Остапчук, д-р Маріян Пенсак, д-р В. Петрина, д-р П. Попович, д-р П. Сениця, д-р Арсен Шпур, д-р Юліян Куляс, д-р Тетяна Рудавська, д-р В. Дробоцький, інж. Ст. Куропась, мґр Віра Іваницька. Марія Боднарук і проф. В. Калиниченко по 6 дол: д-р В. Маркусь і Любомира Лукомська, інж. О. Караван по 5 дол; Вікторія Караван 2 дол. і Стефанія Артимович 1 дол. Разом — 425 дол. Ось, що може зробити одна жінка!

Степан Куропась

Звичка, якої ми мусимо позбутися

Звичка, навичка, або наліг буває усілякого характеру, а саме позитивного, тобто корисного, і неґативного, або шкідливого, і обговорення цієї останньої є метою моєї скромної статті.

Зберіганням книжок чи це буде белестрики, оповідання легкого жанру, гумору, історії, етнографії, ґеографії, і з різних ділянок народної культури займаються приватні і публічні бібліотеки, де можна даром або за мінімальною оплатою випозичати книжки і тим чином поширювати своє знання, уприємнювати час вибраними творами письменників, проте й не забувати, що випозичені книжки мусимо повернути до бібліотеки. А навіть, коли ці книжки ми позичили у своїх приятелів чи знайомих з їхніх приватних бібліотек, то ми теж повинні їх звернути власникам. А як ця справа мається у нас в дійсності? На жаль, дуже некультурна поведінка, проте це типове явище, що коли власник упоминається за зворот книжок, то отримує відповідь, що позичив сусідові, а сусід іншому і власник мусить вдоволитися тим, що книжка може колись йому повернеться. На жаль, в такий спосіб пропадають тисячі книжок з приватних бібліотек, і тут не допомагають жадні прохання ані погрози, бо книжка пропала.

З такими випадками можна погодитись, коли це практикують люде малоосвічені, але на жаль, буває у нашому суспільстві, що навіть вчені одиниці, люди з дипломами, і їм подібні, допускаються цього прогріху. А від таких звичок ми мусимо відзвичаюватись, бо це культурному народові не личить.

Подібним чином розбазарили громадську бібліотеку Т-ва Українсько - Американських Громадян у Філядельфії, включно з бібліотекою української стрілецької громади, яку заснував був автор цих рядків з рідких, якісних видань „Червоної Калини", УВО, ОУН, рівнож з приватної бібліотеки в канадських і американських людей, — досьогодні не повернених.

Українська Студентська Громада у Твин-Сиі влаштовує „Маланку"

Мабуть, уже добігає чверть століття, на протязі якого студіююча молодь зорганізована в Студентській Громаді зустрічає Новий Рік — „Маланку" великою забавою. Дотримуючись цієї гарної традиції наших попередників, ми теж зустрічатимемо Новий Рік — „Маланку" 17-го січня в готелі Голидей Інн. На цю забаву Студентська Громада запрошує все українське громадянство Міннеаполісу й Сент-Полу. Забава почнеться бенкетом, в часі якого студенти здадуть звіт із своєї діяльности перед українською громадою у Твин-Сиі. У мистецькій частині, виступить Ансамбль бандуристок ОДУМ-у під керівництвом В. Вовка і дівочий хор — „Водограй" під керівництвом К. Цареградської.

Цим вечором Студентська Громада починає свою діяльність на Новий, 76-ий рік. Підсумовуючи працю 75-го року Студентська Громада зібрала всі матеріяли видані нею і склала з того журнал — Інформатор". В „Інформаторі" є всі летючки, статті, листи сенаторів та інші матеріяли, в яких зображено працю Студентської Громади. У другій частині Маланчиного вечора буде забава, на якій виступить молода студентська пара з хлібом і сіллю і привітає присутніх з Новим Роком, а посівальник, посіваючи житом і пшеницею, побажає всіх у Новому Році.

Якщоб через помилку комусь не вислали запрошень, то я цією дорогою запрошую всіх, та прошу резервувати квитки на бенкет у заступниці голови СҐ Оленки Цареградської тел. 824-1807, квитки на забаву можна набути при двер'ях. Зустрінемось на Маланці!

А. Каркоць

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. радн. АНТОНА ЧАЙКІВСЬКОГО
у Філядельфії, Па.,
складаємо 20.00 долярів
на українські студії в Гарварді.
Ольга і Михайло СЕРЕДА
Осип ЯНКЕВИЧ

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Золочівцями та Приятелями,
що у неділю, 11-го січня 1976 р., на 72-му році життя,
по довгій і важкій недузі, прийнявши
Найсвятіші Тайни, помер
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, КУЗЕН І ВУЙКО

бл. п.

ЛЕВ ГУСАК

Тлінні Останки Покійного спочивають в похоронному заведенні Кровіцькі і Мек Краккен в Лінден, Н. Дж. при 2124 East St. George Avenue.

ПАРАСТАС — у вівторок, 13-го січня 1976 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОННА СВ. ЛІТУРГІЯ — в середу, 14-го січня 1976 р. о год. 9-ій рано в храмі св. Володимира в Елізабеті, Н. Дж., звідки Тлінні Останки будуть перевезені на цвинтар св. Гертруди в Рогвей, Н. Дж. і зложені в родинному гробівці.

Про участь у похоронних відправах і молитви за душу Покійного просять:

ЯРОСЛАВА ГУСАК — дружина
ЛІДІЯ та ІГОР — діти з родинами
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і в Україні

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 10-го січня 1976 р. відійшов у Вічність,
на 92-му році життя у Трентоні, Н. Дж.

бл. п.

ТАДЕЙ ЗАЛЕСЬКИЙ

гімназійний учитель та держ. професор у Заліщиках, Самборі, Стрию і Новому Ульмі, директор Рідної Школи та учительського семінара, посол до Української Національної Ради у Станиславові.

ПАРАСТАС — у понеділок, 12-го січня 1976 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Кошика, 990 S. Broad Street, Trenton, N.J.

ПОХОРОН — у вівторок, 13-го січня 1976 р. о год. 10-ій ранку з церкви св. Йосафата, 1195 Deutz Avenue, Trenton, N.J. на український православний цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечалена Рідня:

дружина — МАРІЯ з ШАНКОВСЬКИХ
дочка — ЛАРИСА ОНИШКЕВИЧ
з чоловіком ЛЮБОМИРОМ
брат — ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ
внуки — ВСЕВОЛОД, БОЯН і ЛАДА ОНИШКЕВИЧІ
племінниці — ЛІДА СТАСЮК
і ХРИСТИНА ШИПИЛЯВА з рідними
Родини НЕГРЕБЕЛЬСЬКИХ, ШАНКОВСЬКИХ і ОНИШКЕВИЧІВ

Замість квітів, бажаючих, просимо складати пожертви на Енциклопедію Українознавства НТШ у Сарселі.

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Друзями і Знайомими,
що в суботу, 10-го січня 1976 р. у Вашінґтоні, Д.К.,
відійшов від нас передчасно, після короткої
і важкої недуги,
наш ЧОЛОВІК, БАТЬКО, СИН І БРАТ

бл. п.

АПОЛІНАРІЙ ДАНИЛЮК

бувший аташе, бувший сільсько-господарський аташе Міністерства Сільського Господарства Сполучених Штатів Америки, проживши 54 роки.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА відбудеться в українській католицькій церкві у Вашінґтоні, 4817 Bladgen Avenue N.W. в середу, 14-го січня 1976 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН — у четвер, 15-го січня ц. р. о год. 12-ій вполудне на український православний цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів на могилу Покійного, просимо жертвувати на потреби української католицької церкви у Вашінґтоні.

Глибоко засмучені:

дружина — СОНЯ
діти — КАТРУСЯ та ІВАСЬ
мати — КАТЕРИНА
і брат — БОГДАН ДАНИЛЮКИ

З глибоким смутком повідомляємо,
що 10-го січня 1976 р. в Нюарку, Н. Дж. на 74-му році
життя після короткої, але тяжкої хвороби помер
наш БРАТ

бл. п.

ЗЕНОН СТЕФАНІВ

народжений у с. Топорівцях на Україні, сотник УГА, нагороджений військовими орденами, історик українського війська, член НТШ, журналіст, співробітник Енциклопедії Українознавства, член української організації (ОбВУ) та Американського Мілітарного Інституту.

Засмучені цією втратою:

НАТАЛІЯ ЧАПЛЕНКО — сестра
з чоловіком ВАСИЛЕМ, дочками
ТАЇСОЮ, АННОЮ та МАРІЄЮ
ОЛЬГА САВИЦЬКА — сестра з чоловіком
ПЕТРОМ в Німеччині
Ближча і дальша Родина в ЗСА, Канаді та Европі

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному закладі Литвина, в середу, 14-го січня ц. р. о 8-ій год. вечора.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 15-го січня ц. р. о год. 8:30 рано з похоронного заведення Литвин і Литвин, до української католицької церкви св. І. Хрестителя, відтак на український православний цвинтар св. Андрея, С. Бавнд Брук, Н. Дж.

Марія Полянська
35 Silver Street, Newark, N.J. 07106

РІК ТОМУ НАШ ДОРОГИЙ ТАТО

РЕД. ПЕТРО САГАЙДАЧНИЙ

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ.

В ЙОГО ІМЕНІ ВІТАЄМО УКРАЇНУ.
ДЛЯ НЕЇ ВІН ЖИВ.
ЗА НЕЇ ВІН ВІДДАВ СВОЄ ЖИТТЯ 12-го СІЧНЯ 1975 Р. В НЮ ЙОРКУ.
ВІТАЄМО УКРАЇНИ — ТО Ж ЙОГО — ДРУЗІВ.
МОЛИМО БОГА, ЩОБ НОВИЙ РІК СПОВНИВ МРІЇ УКРАЇНИ — ТО Ж ЙОГО МРІЇ.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!
СЛАВІМО ЙОГО!

ДРУЖИНА, ДОНЯ і СИН

З великим жалем повідомляємо, що в четвер, 4-го грудня 1975 року
в Гамілтоні, Онтаріо, заснув на Віки, на 87-му році життя,
наш Найдорожчий ТАТКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ПРОФ. АНТІН МИКИТЮК

бувший довголітній директор гімназії УПТ в Коломиї.
ПОХОРОН відбувся в понеділок, 8-го грудня 1975 року.

Щиру подяку складаємо о. деканові Антонові Цимбалістому за відвідини в шпиталі, за відслуження Панахид і Заупокійної Служби Божої та за прощальну промову над домовиною.

З глибини серця дякуємо п. д-рові Ярославові Березовському та його дружині п-і д-р Дарії Березовській за їх щиру та дружню лікарську опіку, яка далеко виходила поза межі звичайних лікарських обов'язків.

Щиро дякуємо нашим Приятелям та Знайомим за квіти та вінки, за участь у Панахидах і похороні, за поміч у переношуванню домовини, за поміч у прилагодженню тризни та за моральну піддержку у нашому горю.

У глибокому смутку:

СОНЯ і д-р РОМАН НАВАЛЬКОВСЬКІ — дочка і зять
СТЕПАН і ВАСЯ МИКИТЮКИ — син і невістка
Внуки та Правнуки

ЛЕОНІД ПЛЮЩ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ряд Франції хотів надати розголосу цій справі тому, що вже уділив права азилю генералові Спінолі, якого видалено з Мадріду.

Лікарі, які виявили зразу, що Плющ є людиною нормальною і тільки неймовірно фізично знищеною, заявили, що він є до вилікування. Сьогодні лікарі мають поділену думку: одні твердять, що він є абсолютно до вилікування і уважають, що вже після двох ночей відпочинку він виглядає і почуває себе краще; інші уважають, що годі собі уявити, щоб після такого довгого насильного „лікування" наркотиками, його лікування не тривало довго, але усі уважають, що його психічні здібності не є порушені.

Якщо ходить про матеріяльну допомогу, то з українського боку є запевнення, що навіть громада у Франції готова дати приміщення, в якому родина Плющів мала б потрібну опіку. Одначе, покищо ця справа не є актуальна тому, що Комітет Математиків уважає це своєю відповідальністю, щоб Плющам дати спокій і відпочинок, а хворого Леоніда вилікувати. Спілка французьких учителів запевнила, що на час трьох місяців, на які покищо є візи, вона перебирає на себе всі матеріяльні зобов'язання.

Стільки подав редактор Т. Дж. в телефонічній депеші з Парижа в понеділок, 12-го січня. З уваги на важливість справи та на велике зацікавлення нею найширших кіл своїх читачів, „Свобода" протягом минулої п'ятниці, суботи і неділі була ввесь час в телефонічному зв'язку з деякими громадянами та своїми співробітниками і дописувачами в Европі, зокрема з д-ром Сергієм Накловичем у Відні, кореспондентом і співредактором швайцарських газет Богданом Осадчуком, який супроводив Плющів з Відня до Парижу та був учасником їх пресових конференцій, своїм постійним співробітником Т. Дж. в Парижі та іншими.

Ред. Богдан Осадчук в окремій депеші до „Свободи" про першу пресову конференцію Плющів у Відні пише:

ВДЯЧНІ ЗА ДОПОМОГУ

Відень. (Б. Осадчук). — Тетьяна Плющ-Житникова висловила в імені її чоловіка та власному на міжнародній пресовій конференції у Відні в суботу 9-го січня подяку всім українцям в Америці, Канаді та Европі за політичну, моральну і матеріяльну підтримку під час боротьби за звільнення Леоніда Плюща. Радіопередачі та протести українців у вільному світі, листи від земляків із-закордону та пакети були для неї та дітей джерелом радости, сили і прожитку. Вона просила продовжувати цю боротьбу для інших мужніх синів і дочок знедоленої України, як Мороз, Чорновіл, Світличний, Караванський та інші. Особливо тяжке положення лікаря Івана Плахотнюка, ув'язненого у Дніпропетровській спецклініці. Леоніда Плюща, його жінку і синів Діму та Лесика вітали на австрійському кордоні численні українці з Австрії, Франції та Німеччини. Допомогу для Плющів організує директор ЗУАДК-у на Европу Михайло Рудко, який також був на кордоні і у Відні. Леонід Плющ знаходиться під опікою лікарів з Англії, Франції й Австрії. Він дуже знесилений і втомлений. Сім'я мабуть скористає з візи і запрошення французького уряду — сказано в депеші Б. Осадчука.

— О —

З одержаних з багатьох джерел вісток та інформацій згадаємо ще коротко про деякі з цікавіших.

В місцевості Марчеґ біля Відня, куди Плющі приїхали з Чехо-Словаччини поїздом, очікували на них численні кореспонденти та представники Міжнародного Комітету Математиків для звільнення Плюща, з його секретарем п. Бруе та інші. З українців були д-р Сергій Наклович з Відня, директор Европейського Представництва ЗУАДК п. Михайло Рудко з Андрієм, сином відомого ген. Григоренка, який зазнав в Совєтському Союзі такої самої долі, як Леонід Плющ, ред. Богдан Осадчук з Берліну, Андрій Григоренко мав довшу розмову з Леонідом Плющем під час пресової конференції, яку вела його дружина Татьяна. Опісля з Плющами зустрілася та мала довшу розмову з Татьяною д-р Наталія Плющ, дружина відомого нашого лікаря проф. д-ра Плюща, довголітнього президента Української Санітарно-Харитативної Служби в Мюнхені. Між Плющами з Києва і Мюнхену існує, мабуть, якесь споріднення.

— Пресові конференції в Відні і Парижі були імпровізовані. На таких конференціях, звичайно, головна особа складає відповідну заяву і опісля відповідає на запити. Плющі не складали жадної заяви і тільки Татьяна Плющ зразу відповідала на запити, і відповідала „стенографічно", дуже коротко, переважно „так", або „ні". Було замітне вагання взагалі щонебудь відповідати на політичні теми.

— Татьяна Плющ була здивована запитом, чи вона говорить по-українськи. — „Україна — наша батьківщина!", „Ми українці і наші діти українці"! — були її відповіді прекрасною, милозвучною українською мовою на подібні запити. Такою ж прегарною українською мовою розмовляють її чоловік і їхні діти.

— Тоді, як Леонід Плющ фізично дуже знесилений — крім жовтого, підпухлого обличчя, йому трясуться руки і ходить дуже повільно, спираючись на плече дружини або старшого сина — так як велику втому видно на гарному, шляхетному обличчі Татьяни Плющ, то їхні два сини, 15-літній Діма і 10-літній Лесик, дуже рухливі і проворні, всім цікавляться і часом висловлюють дотепні зввваги, в роді: „В Києві вганяли за нами каґебісти, а тут вганяють за нами журналісти".

— Плющі не знають, що дальше робитимуть. Принагідно пані Татьяна висловила тільки думку, що вони бажали б поселитись на постійне в Америці або Канаді.

ПОВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УЛТПА

Між багатьома іншими інформаціями та повідомленнями відносно Плющів, одержано в понеділок, 12-го січня, рано таке повідомлення з Головної Управи Українського Лікарського Т-ва Північної Америки:

В минулому УЛТПА обіцяло медичну опіку політв'язням Леонідові Плющеві та Валентинові Морозові. Заходами спеціяльної Ради нав'язано контакт із членами Товариства в Европі. Рано в п'ятницю, 9-го січня, після заклику цієї Ради, д-р Наталія Плющ, дружина д-ра Василя Плюща, професора Мюнхенської Медичної Школи, подалася в засніжену подорож з Мюнхену до Відня. Д-р Наталія Плющ, зустрінувшись з Леонідом Плющем, ствердила, що він виглядав дуже ослаблений, мало говорив, мав опухле лице і виявляв симптоми жовтачки. Дружина Леоніда Плюща, Тетяна Житникова, сказала, що почувається ображена, коли її запитали чи володіє українською мовою, заявляючи, що вона та її чоловік є українці. Дальші інформації про стан здоров'я Леоніда Плюща будуть передані своєчасно для представників УЛТПА в ЗСА.

НАЙШИРШИЙ ВІДГОМІН В ПРЕСІ

Звільнення Леоніда Плюща із совєтського закладу для умовохворих в Дніпропетровську та його приїзд з дружиною і синами до Відня та опісля до Парижу мали найширший відгомін, як в европейській, так і американській пресі, радіо і телебаченні. Зокрема багато уваги віддали цій справі інформаційні засоби Австрії і Франції. Вістки про Плющів подали також численні американські газети, включно з „Ню Йорк Таймсом", як також радіо і частинно телебачення. В Америці Плюща називається переважно „совєтським дисидентом", але в поодиноких випадках подається також його українську національність.

Безсила лють...

(Л. К.) — У совєтському журналі „Київ", у грудневому числі з 1975 р., надруковано памфлет Івана Качана, лавреата премії імени Ярослава Галана, п. н. „Сон рябої кобили". Памфлет попереджує мотто: „Недобитки українських буржуазних націоналістів розкидані по закордонах, спілкуються з найчорнішими силами реакції. Час від часу на націоналістичних смітниках „пани добродії", допінговані імперіялістичними розвідками, вчиняють галас про нові „визвольні походи".

У памфлеті автор зображує українське військо, що йде походом, співаючи стрілецьких пісень, щоб винищити „геть до ноги!.. Старих, малих... у Львові, за Львовом, обабіч Збруча, над Стиром, Тетервою, Ворсклою і Дінцем... До ноги! Всіх до одного. Всю збольшевичену Україну — до ноги!.. До щенту!.." І всі йдуть пройняті „ідеєю високого чину і великого змагу", а їх освітлює „благословення від преподобного Мстислава, від великомученика кир Йосифа і від Івана Гриньоха"... які відправляють панахиди за „упокой Скоропадського, Сціборського, Коновальця, Бандери і тому подібної Петлюри... Служать за здравіє Мао, Стецька, Моше Даяна і всіх тих, що дають націоналістам сподіванія і подаянія"...

У поході, щоб здобути Київ від большевиків беруть участь два мізерні сотворіння, фірман Тимко і його коняка, що везе воза кобила Ряба — обидвоє вони представники „українського буржуазного націоналізму", а також українські еміґранти, що опинились за кордоном. І автор з особливою цинічною майстерністю описує, на його думку, занепад української еміґрації, коли пише: „З того часу, як Тимко прибув на гомстед бравим і войовничим „діпіком", обоє вони ой подалися. У Рябої вилізли клуби і хребет, у нього — скалічене під Бродами око. В неї облізла ріпиця, а в нього голова. У Рябої печуть обчухрані постоoронками боки, а йому дошкуляє „крівчаний" радикуліт... Обоє-рябоє... Обоє — шкапи. Тільки, що Тимкові трохи легше, бо він все ще має „якусь ідею до великого чину і змагу". Їдучи на фарму, він заспівує: „А в Кийові злота брама, На тій брамі синьо-жовта фана". А коли Тимко їде з горбка він міняє швидкість і мелодію і співає: „Розповідь мені, мій милий, кілько душ ти погубив"... У цій „словесній і красивій" формі автор, не жаліючи найзлобніших епітетів, змальовує людей, що мали відвагу ставити опір большевикам. А вже закінчення його „шедевру"... не міг би постидатися найкращий памфлетист, коли то Іван Качан, розказує, як то Тимко позичив у фармера газету, читає її і ділиться коментарями з кобилою Рябою: „Чула, Ряба, що наш прем'єр Стецько пишуть! Збирають гроші. Як тільки нажебрають мільйон, правда не сказано яких — доларів, франків, марок чи лір.. Так, от, як буде мільйон, знову підемо неньку визволяти"...

Ця байка-розповідь у формі злосливого памфлету, тільки ще раз унаявнює, як їх лякає, осоружний їм синьо-жовтий прапор і те, що українці, не зважаючи на совєтську вічноповторну пропаґанду, не „відучились" думати по-українському і взагалі ще існують... Розповідь памфлету „прикрашує" ілюстрація лавреата премії імени Ярослава Галана, В. Зелінського. На ній — ніхто інший тільки фірман Тимко лежить ниць, на голові у нього мазепинка з тризубом, одною рукою він тримає за хвіст кобилу Рябу — худу і нещасну, в яку поцілило стрільно, і яка з переляком женеться в безвість, а в другій в Тимка — високо понад головою прапор з тризубом.

Це не перший і навряд чи останній раз червоні окупанти України і їх вислужники в такій блазенській формі виявляють свою безсилу лють проти українських самостійників у вільному світі.

Куба далі посилатиме вояків до Анґолі

Гавана. — Карльос Рафаель Родріґез, заступник прем'єра Куби, у неділю, 11 січня, заявив групі американських кореспондентів, що його країна далі посилатиме свої військові частини на допомогу марксистському „Народному рухові за визволення Анґолі"', тобто одній із трьох фракцій, які змагаються за владу в тій африканській країні, навіть якщо б Організація Африканської Єдности, яка тепер відбуває наради в Аддіс Абаба, Етіопія, проголосувала резолюцію, якою закликала б до припинення будь - якого закордонного вмішування в справи Анґолі. Кубинський заступник прем'єра сказав, що Гавана відтягне свої військові частини з Анґолі тільки тоді, коли цього зажадає Аґостіньйо Нето, провідник анґольських марксистів. Родріґез відмовився підтвердити, що в Анґолі тепер є коло 7,500 кубинських вояків, але заявив, що кубинські „добровольці" прибули до Анґолі в жовтні минулого року.

Тимчасом, на нарадах Організації Африканської Єдности (ОАЄ), яка складається з 46 держав, 22 делеґації у понеділок, 12 січня, заявилися за визнанням марксистського „Народного руху" як леґального уряду Анґолі та прийняттям його в члени ОАЄ, а 22 держави вимагали, щоб був створений коаліційний уряд, в якому були б представлені всі три фракції, а також закликали всі інші держави припинити своє вмішування у громадянську війну в Анґолі. Два члени ОАЄ, Етіопія та Уґанда, наразі не підтримують ніодну з пропозицій. Наради ОАЄ в справі Анґолі мали продовжуватися в понеділок вечером. День раніше, в неділю, Джонас Савімбі, провідник антимарксистського Національного Союзу за повну незалежність Анґолі, заявив, що анґольські антимарксисти конечно потребують більше американської зброї, щоб здержати наступ Народного руху, підтримуваного Совєтським Союзом і Кубою. Савімбі натаврував Сенат ЗСА за проголосування резолюції, яка вимагає припинення будь-якої дальшої військової допомоги для антимарксистів, і заявив, що Америка „піддається", бо дозволяє Совєтському Союзові який, за словами Савімбі, є спричинником розпалення громадянської війни, поширювати свої впливи.

Совєти закрили деякі харчеві крамниці з браку товару

Москва. — Ройтерс, покликаючись на совєтську сільськогосподарську газету „Сельская Жизнь" з 11-го січня ц.р., інформує, що від деякого часу хліб та інші харчеві продукти в Совєтському Союзі були так драстично зменшені, що їх взагалі не доставляли до багатьох, головно сільських і підміських крамниць. Деякі крамниці закриті більше як три місяці і сільке населення, щоб забезпечитись харчами, мусить дуже часто відбувати далекі подорожі до великих міст. Названа газета, публікуючи кілька зажалень читачів, стверджує, що такі факти дійсно мали місце, але в статті нічого не згадується про катастрофальні жнива в СССР літом 1975 року, а всю вину за погану доставу харчів спихається на районні і обласні сільськогосподарські пункти, які, мовляв, „занедбали доручену їм справу".

СПОРТ

ВІСТКИ УСТ „Ч. СІЧ"

„Ч. Січ" (учні) — „Савт Амеріка" С.К. (учні) 6 : 0

„Ч. Січ" (новаки) — „Савт Амеріка" С.К. (новаки) — 1 : 0

Петерзон 29-го листопада. — Продовжуються успішні виступи юних футболістів „Ч. Січі в Молодечій футбольній Лізі Ню Джерзі.

Здобувши свою 9-тю за порядком перемогу, цим разом високим вислідом 6:0, учнівська дружина „Ч. Січі" закріпилася на чоловій позиції показника табелі гор, маючи здобутих 6:0 точок і 12:0 відношення воріт. Переможні ґолі в цих першенських змаганнях здобули: Донаго 3, Андрій Бакун 2 і Андрій Зелик.

Наймолодші „Січовики" (новаки) перемогли своїх однолітків з Південної Америки, вислідом 1:0, що його стрілив собі сам оборонець господарів в критичній ситуації під власними воротами.

Успіхи футболістів вихованців „Ч. Січі"

Богдан Бакун, один з найвизначніших юних футболістів „Ч. Січі" на закінчення футбольного сезону середніх шкіл повіту Ессекс був вибраний до І-ї символічної збірної, так зв. „Великої Десятки". В цьогорічному сезоні Богдан виступатиме в юнацькій дружині „Ч. Січі", що вже в наступну неділю розпочинає свої ліґові гри.

Значних успіхів добився в цьогорічному футбольному сезоні університетів — Юрій Ілемський, вихованець „Ч. Січі" і в минулих двох роках асистент інструктора копаного м'яча в Спортовій Школі „Ч. Січі". Як стипендист за цю ділянку спорту, Юрій продовжує науку і рівночасно виступає в дружині копаного м'яча в Алябамському університеті в Гантсвіллі, стейт Алябама, де професором працює один із інструкторів Спортової Школи „Ч. Січі" — д-р Остап Стромецький. Крім праці професора д-р Стромецький успішно провадить і тренує університетську футбольну дружину, в якій саме в цьому сезоні дописувався Юрій Ілемський. Своїми успішними виступами, в яких Юрій виробляв і стріляв переможні ґолі цей надійний наш спортовець здобув собі великий розголос на спортових сторінках преси, в радіо, як теж телевізії в стейтах. Алябама, Фльорида, Норд Каролайна, Тенесі та інші. Батько Юрія є членом Управи УСТ „Ч. Січ", виконуючи обов'язки касира.

Гаківка

Ведеться дальша кореспонденція і підготова до сенсаційної зустрічі гаківкових дружин „Ч. Січі" — „Козаки" Вінніпеґ, Канада. Згідно з теперішнім пляном дружина „Козаки", зложена вповні із студентів університету Манітоба у Вінніпеґу, мала б прибути до Нюарку на час 10-ти днів, 12 - 22 лютого 1976 року. В цьому часі „Козаки" мають відбути два змагання з „Ч. Січчю": одні з Збірною Гаківкової Ліги Юньйон Кавнті. В минулому році „Козаки" здобули звання чемпіонів і вже розпочали успішний новий сезон. В складі дружини „Козаки" виступають: Б. Горик, Р. Смит, Б. Тимо, Ю. Ґаска, З. Романюк, К. Праснюк, Р. Друніц, Д. Давидовський, Ю. Ливак, Дж. Форсит, К. Рушло, Т. Гумнівський, Н. Будик, Я. Бавяк, В. Яцків, М. Затворницький, П. Чормандо, П. Мельницький — управитель, о. М. Вівчар — тренер. Пересічний вік „Козаків" — 18 - 22 роки.

Тому, що в цьогорічному складі „Ч. Січі" з огляду на правило Ліґи, виступають значно молодші змагуни, до тієї серії з „Козаками" — „Ч. Січ" виступить підсилена рядом ґаківкарів, що змагалися в складі нашої дружини в минулому році.

Театральна Студія Молоді в Чікаґо перебувала в домі УСТ „Ч. Січ"

Увечорі 29-го листопада м.р. після чудової вистави п'єси в трьох діях „Непереможний Клич", що її показав знаменитий Ансамбль Студії Молоді, (існує при парохії св. Володимира й Ольги в Чікаґо) в залі середньої школи в Ірвінґтоні, — усі члени Ансамблю на чолі із своїми: мистецьким керівником Любо Цепинським, режисером Лілею Цепинською, помічником режисера Еріх Кон і адміністрацією Студії, відвідали приміщення УСТ „Ч. Січ", в якому члени Управи цього Т-ва Адріян і Люба Лапичаки влаштували скромну, але щиро - гостинну перекуску.

О. Твардовський

Японія і СССР бажають обмінюватися досвідом в ділянці атомової енерґії

Токіо, Японія. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико, який перебуває з офіційними відвідинами в Японії і генеральний секретар урядової Ліберально-Демократичної партії Ясуґіро Накасоне, дійшли у розмові, яка відбулася в неділю, 11-го січня ц.р., до однозгідного порозуміння, що Японія і Совєтський Союз повинні збільшити омін з ділянки атомової енерґії, головно тих матеріялів, які вживаються для мирної індустрії. Японське міністерство закордонних справ при тому інформує, що Ясуґіро Накасоне в розмові з Андреєм Ґромиком знову підніс справу чотирьох японських островів, які були захоплені совєтами в часі Другої світової війни, але Ґромико не виявляв жадної компромісової тенденції. Більше того, у зустрічі з міністром закордонних справ Японії Кіічі Міязава, Ґромико катеґорично відхилив японське домагання про повернення островів. Японці натомість дали до зрозуміння урядові СССР, що мировий договір між СССР і Японією не може бути підписаний без цієї передумови, тобто повернення чотирьох островів.

Концерт Ії Мацюк

Виступ сопрано Ії Мацюк чи точніше тепер Мацюк-Грицай, в залі Українського Інституту Америки, в суботу, 20-го грудня 1975 р. треба розглядати не як бажання похизуватись блискучими голосовими дарами чи найвищими тонами, а радше як добрий намір піддержувати і продовжувати одну з найголовніших ділянок музичної культури, а саме концертову діяльність культивуванням сольоспіву. Ніде правди діти, в останніх роках ця діяльність солістів - співаків, що нею у світі, значною мірою, оцінюється височину культури даного народу, в нас майже не існує. До того ж рідкісні, самостійні дебюти - виступи солістів декого з молодих, і як хтось і не пробувавби фантазувати, є таки, на жаль, далекі від дуже обіцюючих. Вже величина залі означала, що виступ п-і Ії заплановано у стисло камерних рамках. Імпреза була, зовсім логічно, присвячена Міжнародному Рокові Жінки, а спонзорував її Метрополітальний Відділ Ню Йорку, Т-ва Українських Інженерів Америки.

Беручи під увагу досить довгу перерву в виступах співачки, її нещодавні життьові перипетії, а вкінці її довголітнє перебування на концертовій естраді, можна ствердити, що концерт її, у цілому, був цікавий і успішний. Як пісні, крім одної, що ефектовніше звучить у хоровому виконанні, „Стелися барвінку", так і арії були вміло підібрані. Проте маємо застереження, щодо укладу програми: як можна було поставити найважчі і найбільш вимогливі речі на самий початок виступу? Це ж бо й було причиною, що такі відомі оперові арії, як із „Тоски" чи „Мадам Батерфляй" — Пуччіні були не так виконані, як могли б були бути, будучи вміщеними десь у дальшій частині програми. Співачка ж бо не була ще ні заакліматизована в концертовій атмосфері, ні розспівана. Дві арії — одна меццо - сопранова з Моцартового: „Фіґарового весілля", що ставлять перед виконавцем більше стилеві, як голосові вимоги, випали, — беручи під увагу початкові хвилювання — зовсім задовільно.

На цьому „оперовому вступі", розспівавшись, співачка в українських речах, почувала себе зовсім свобідно. З проспіваних, Лисенкового: „Ой, одна я одна", Лопатинського: „Горить моє серце", народної: „Стелися барвінку", на перший плян вибились Степового: „Зимою", слова Олеся, а особливо Січинського до слів Б. Лепкого: „Фінале". Ця прекрасна композиція, що є чи не найкращою сольовою піснею Січинського, либонь через свій трагічний характер, сьогодні дуже рідко виконувана. Мимохіть пригадалася і історія повстання цієї пісні, що мені її, наборзі, в Мюнхені оповів бл.п. дир. Юліян Шепарович. А саме, в його батька, на якійсь оказії чи празнику був і Січинський. Пізно ввечері, коли гості і господарі пішли спати, композитор залишився при фортепіяні. А вранці в руках мистця була готова, нова, безсмертна пісня: „Фінале".

У дальшій частині програми, почули ми Штогаренкове: „Якби мені черевики", вдале Надененкове: „Чого являєшся у сні" і в обрібці Фоменка: „Гумореску", точніше народну: „А мій милий умер, умер". Найкраще, в дальшому, випала Ю. Майбороди, до слів Сосюри: „Не сумуй". Це одна з найщиріших і наймелодійніших пісень цього талановитого композитора, що її кольоратура Б. Руденко наспівала вже і на платівку. На особливе відзначення заслуговує перше виконання пісні А. Гнатишина, до слів мужа п-і Ії, інж. Т.М. Грицая: „Воскресла". Це бадьора, нескомплікована, щира і мелодійна пісня, що може дуже пригодитися на всякі українські національні академії. Двома веселими наддатками закінчила співачка свій виступ.

При фортепіяні, доброю і певною співтоваришкою співачки, була відома, з довголітнім мистецьким досвідом, Е. Курилович - Чапельська.

Теодор Терен-Юськів

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 7416. Степи Кенії



Кожна тяжко пройдена миля зближає Тарзана до його дому...

...Нарешті темний тропічний ліс залишився позаду, а перед приятелями аж до горизонту розкинулися хвилясті степи Кенії...

Чи повіриш, вірний друже, що я все ще дістаю гусячу шкіру, коли тільки подумаю, що незабаром побачу мою жінку!